

Μια προσπάθεια που έχει ξεκινήσει εδώ και 22 χρόνια στα Γενικά Αρχεία του Κράτους Καρδίτσας

Οργανώνονται οι ιστορικές πηγές της Καρδίτσας

Μια προσπάθεια συγκέντρωσης και οργάνωσης των πηγών της νεότερης ιστορίας της πόλης της Καρδίτσας αλλά και του νομού ευρύτερα έχει ξεκινήσει εδώ και 22 χρόνια στα Γενικά Αρχεία του Κράτους Καρδίτσας.

Όπως εξηγεί στο Αθηναϊκό Πρακτορείο η προϊστάμενη της Υπηρεσίας Ελληνική Αγγελίνα, τα Γ.Α.Κ. έχουν στους στόχους τους μια οργανωμένη παρουσίαση και διάθεση των αρχείων στην έρευνα μέσα από ευρετήρια, καταλόγους και αρχειακές εκδόσεις. Τα αρχεία που έχουν συγκεντρωθεί στην υπηρεσία των Γ.Α.Κ. Ν. Καρδίτσας, σύμφωνα με τα τηρούμενα ευρετήρια, ομαδοποιημένα σε κατηγορίες, επεκτείνονται σε τομείς όπως η διοίκηση, η δικαιοσύνη και οι συμβολαιογράφοι, η εκπαίδευση, οι δήμοι και οι κοινότητες, οι οργανισμοί και τα νομικά πρόσωπα, τα σωματεία, ο Τύπος.

Εκτός των σύγχρονων, ένας σημαντικός όγκος αρχείων του προηγούμενου αιώνα, σύμφωνα με την κ. Αγγελίνα, προσθέτει ουσιαστικά στην έρευνα της τοπικής ιστορίας της πόλης της Καρδίτσας και της ευρύτερης περιοχής.

Στα Αρχεία Νομού Καρδίτσας φιλοξενοούνται 233 αρχειακές συλλογές. Οι παλαιότερες συλλογές χρονολογούνται από το 1881, όταν η Θεσσαλία εντάχθηκε στην Ελλάδα. Ο όγκος του ταξινομημένου αρχείου ανέρχεται σε 600 γραμμικά μέτρα ενώ υπό ταξινόμηση βρίσκονται 520 κιβώτια αρχειακού υλικού. Το αρχειακό

υλικό της υπηρεσίας εκτείνεται χρονολογικά από το 1881 έως το 2007.

Από τα Εκπαιδευτικά Αρχεία, που έχουν συγκεντρωθεί στα Γ.Α.Κ. Καρδίτσας, ένα μεγάλο μέρος αναφέρεται στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το αρχείο αυτό χρονολογείται από το 1886 και αποτελείται από βιβλία των μαθητών (μαθητολόγια, γενικοί έλεγχοι, βιβλία πιστοποίησης σπουδών) τα οποία μας δίνουν ανάγλυφη την εικόνα της εκπαίδευσης στη πόλη της Καρδίτσας με τις προεκτάσεις της στην κοινωνία και την ευρύτερη περιοχή.

Τα δικαστικά και συμβολαιογραφικά αρχεία των δικαστηρίων και συμβολαιογράφων της Καρδίτσας, αν μελετηθούν ουσιαστικά και σε βάθος έχουν να μας διαφωτίσουν για τις δραστηριότητες στην πόλη και σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

Στην έκδοση που πραγματοποιήσαν τα Γ.Α.Κ. Καρδίτσας, με τίτλο "Συμβολαιογραφικές πράξεις συμβολαιογραφούντος Ειρηνοδίκη Καρδίτσας Σοφοκλέους Οϊταιοκαρύδη" των Αντωνίου Αντώνη-Πεσλή Κωνσταντίνου, περιλαμβάνονται οι περιλήψεις των συμβολαιογραφικών πράξεων του Σ. Οϊταιοκαρύδη των ετών 1881-1882. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, σύμφωνα με την ίδια, παρουσιάζουν οι συναλλαγές των μεγαλοκτηματιών, μερικοί από τους οποίους ανήκουν στο ανερχόμενο κοινωνικό στρώμα των Ελλήνων αστών και άλλοι ανήκουν στο απερχόμενο κοινωνικό στρώμα των μουσουλμάνων κτηματιών. Τα σημαντικότερα από τα αγοραπωλητήρια συμβόλαια που υπάρχουν σ' αυτό το αρχείο είναι οι αγοραπωλησίες των τσιφλικιών, τόσο λόγω του μεγέθους των συναλλαγών όσο και λόγω των οικονομικών και πολιτικών επιπτώσεων που επέφεραν αλλά και του μεγάλου αριθμού των συμβαλλομένων με την αποχώρηση των μουσουλμάνων μικροκτηματιών στα πλαίσια της προσάρτησης της Θεσσαλίας.

Η υπηρεσία εξυπηρετεί κατά μέσο όρο 120 ερευνητές το χρόνο, δεν προσέρχονται μόνο από την τοπική κοινωνία, αλλά από τον ελλαδικό χώρο και από το εξωτερικό (Τουρκία, Αμερική). Κατάλογοι του υλικού που απόκειται στην υπηρεσία είναι διαθέσιμοι διαμέσου της ιστοσελίδας. Επί πλέον έχει δημιουργηθεί βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τις περιλήψεις για περίπου 23.000 συμβόλαια. Ψηφιακό αρχειακό υλικό, οπτικοακουστικά αρχεία, αρχεία αφισών, αντίγραφα εφημερίδων της αντίστασης συμπληρώνουν τις συλλογές μας.

Επιπλέον λειτουργεί υποστηρικτικά για τους ερευνητές βιβλιοθήκη, η οποία προέρχεται κυρίως από εκκαθαρίσεις αρχείων και δωρεές συγγραφέων. Η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει βιβλία και εφημερίδες με ιδιαίτερο βάρος στις τοπικές εκδόσεις.

Η υπηρεσία έχει εκδώσει δυο βιβλία "Δραστηριότητες Ελλήνων διδασκάλων και λογίων στη Δυτική Θεσσαλία και στα Άγραφα κατά το δέκατο έβδομο και δέκατο όγδοο αιώνα" της Δήμητρας Χατζημάου και "Συμβολαιογραφικές πράξεις συμβολαιογραφούντος ειρηνοδίκη Καρδίτσας Σοφοκλέους Οϊταιοκαρύδη" των Αντωνίου Αντώνη-Πεσλή Κωνσταντίνου. Είναι λοιπόν κατανοητό, τονίζει η προϊστάμενη, ότι στην υπηρεσία αυτή, η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως "κιβωτός της ιστορικής μνήμης", διασώζεται η ιστορική μνήμη της Καρδίτσας που σίγουρα αφορά το παρελθόν, καθορίζει όμως και το μέλλον.

Επιστημαίνεται ότι τα Γ.Α.Κ. αρχεία Ν. Καρδίτσας είναι δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και συστάθηκαν το 1992. Σήμερα στεγάζονται σε κτίριο έκτασης 165 τ.μ., το οποίο έχει παραχωρηθεί από τον δήμο Καρδίτσας, ενώ σε χώρους 70 τ.μ., που έχουν παραχωρηθεί από τη Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας και τον δήμο Μουζακίου, στεγάζονται αρχειοστάσια της υπηρεσίας.